POLSKI PETERSBURG
ПОЛЬСКИЙ ПЕТЕРБУРГ

Scenariusz 5. ***Przestrzeń miasta i metafora mostu***

Kinga Anna Gajda

Jednym z celów zawartych w podstawach programowych wielu przedmiotów z zakresu **nauk społeczno-humanistycznych** oraz **edukacji regionalnej** jest motywowanie ucznia do aktywnego poznawania rzeczywistości, uczenia się i komunikowania, w tym także do samokształcenia i samodzielnego docierania do informacji.

Poniższy scenariusz może być realizowany na lekcji **języka polskiego** i **plastyki** na wszystkich czterech etapach edukacyjnych.

Cele główne

Uczeń:

- rozwija zainteresowania humanistyczne,
- formułuje refleksje na temat swojego miasta lub miasta położonego najbliżej miejsca zamieszkania,
- pogłębia wiedzę ogólnokulturową,
- rozwija zainteresowania zagadnieniem urbanistyki,
- poznaje miasto.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- opisuje odczucia, szuka metafor związanych z konkretnym przedmiotem;
- uczy się komentowania (ustnego, pisemnego, plastycznego) wytworów kultury ze szczególnym podkreśleniem umiejętności wyrażenia odczuć i emocji przez nie wywołanych;

- określa funkcje mostu;
- szuka metaforycznego znaczenia mostu;
- ma kontakt z tradycją, zabytkami, elementami środowiska rodzinnego, lokalnego;
- realizuje projekty w zakresie form użytkowych, sztuk wizualnych, w tym służące przekazywaniu informacji lub szeroko pojętej komunikacji;
- docenia znaczenie estetyki w życiu codziennym;
- określa i prawidłowo nazywa swój region;
- potrafi scharakteryzować swój region jako część Polski i Europy;
- opisuje miejsce zamieszkania;
- potrafi wskazać elementy charakterystyczne dla jego miasta;
- pogłębia więzi ze swoim środowiskiem, regionem, krajem;
- kształtuje swoją tożsamość regionalną w kontekście wartości lokalnych i regionalnych;
- twórczo wykorzystuje wypowiedzi teoretyczne;
- czyta teksty stanowiące kontekst dla tekstów kultury poznawanych w szkole;
- publicznie (na forum klasy) wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu;
- potrafi pracować w grupie;
- umiejętnie argumentuje swoje poglądy.

Metody pracy:

- warsztat,
- samodzielne dochodzenie do wiedzy,
- analiza materiału źródłowego,
- mapa myśli (mapa mentalna).

Tok zajęć (w zależności od pracy uczniów zajęcia mogą trwać od dwóch do trzech godzin lekcyjnych)

Nauczyciel wprowadza zagadnienie miasta i urbanistyki. Zwraca uwagę na to, że miasto oddziałuje na funkcjonowanie społeczeństwa, wyznacza szlaki, wpływa na procesy migracyjne, rozwój sztuki i nauki, jest miejscem oferującym pracę i rozrywkę.

Nauczyciel dzieli klasę na grupy i prosi o analizę tekstu, a następnie zaprezentowanie najważniejszych jego tez i punktów. Uczniowie z tekstu Anny Król *Polacy i Petersburg. Miasto – ludzie – sztuka* winni zapamiętać, że „miasto jest kluczem do zbliżenia się i dotknięcia historii", że „wejście w [jego] tkankę […], poznanie jego fenomenu poprzez przestrzeń, heterogeniczną architekturę" jest sposobem na zrozumienie własnej historii i analizę dziedzictwa. Następnie uczniowie powinni wymienić centra życia religijnego w mieście (kościoły, cmentarze, budynki i szkoły parafialne) i społecznego (szkoły, uczelnie, księgarnie, banki, apteki, sklepy). Powinni też podać, w jaki sposób ludzie wpisani w miasto i z nim związani tworzą jego osobowość – mogą to omówić na przykładzie wielkich postaci, wymienionych w artykule: Tadeusza Kościuszki, Henryka Siemiradzkiego, Adama Mickiewicza, Witkacego, Józefa Czapskiego. Zadaniem uczniów jest także przedstawienie rozwoju miasta w kontekście wydarzeń historyczno-politycznych i scharakteryzowanie miasta jako przestrzeni przenikania się kultur.

Następnie nauczyciel udaje się z uczniami na spacer po mieście, prosi o obserwację, analizę przestrzeni miasta. Szczególną uwagę zwraca na mosty.

Po powrocie do klasy uczniowie omawiają na przykładzie mapy Petersburga zagadnienie mostu. Uczniowie nadal pracują w grupach. Nauczyciel prosi ich o włączenie komputerów (gdy nie pozwala na to wyposażenie sali, zgadza się, aby uczniowie wykorzystali swoje telefony komórkowe, tablety itp. – na wcześniejszej lekcji może poprosić o ich przyniesienie – istotne jest bowiem, aby wskazywać edukacyjny walor Internetu). Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z nazwami budynków lub nazwiskami. Uczniowie wchodzą na stronę: http://www.polskaipetersburg.pl/mapa. Po wpisaniu przez nich w wyszukiwarce podanej nazwy pojawiają się zdjęcie i opis hasła, a także położenie danego miejsca na mapie Petersburga. Jeżeli uczeń chce dowiedzieć się więcej, po kliknięciu wybranej „chmurki" zostaje przekierowany na stronę główną, gdzie znajdzie pełną wersję hasła o wybranym adresie wraz z galerią. Wśród haseł mogą się znaleźć: cmentarz „Mostki Literackie", most Błagowieszczenskij, most Pałacowy, most Trójcy Świętej, most Trójcy Świętej, Stanisław Kierbedź.

Nauczyciel prosi uczniów o zaprojektowanie w grupach własnych mostów i opisanie ich funkcji – praca ta może być wykonana pisemnie lub plastycznie. Uczniowie prezentują swoje prace.

Całą klasą uczniowie tworzą mapę myśli metaforycznych znaczeń mostu i jego praktycznych funkcji. Wymieniają rodzaje mostów, np. kolejowy, który świadczy o rozwoju miasta.